

La recuperació del Llobregat i de la seva biodiversitat atrau 2,5 milions de visitants a l'any

En aquest hàbitat, en procés de regeneració i protecció per part de l'AMB, s'hi han identificat més de 2.500 espècies de flora i fauna, de les quals 336 són protegides

Els 60 quilòmetres de camins que hi ha a la llera del Llobregat metropolitana s'han convertit en una freqüentada zona d'esbarjo.

T. BASTIDA

El riu Llobregat compleix una funció social molt important al seu pas per l'àmbit metropolità. Ho demostra el fet que rep 2,5 milions de visites l'any, i es pot comparar amb altres espais emblemàtics de la infraestructura verda metropolitana, com Collserola, amb 5 milions de visites, o les platges metropolitanas, amb gairebé 11 milions d'usuaris el 2022.

Són els indicadors i les xifres derivats de l'estudi "Ús social de l'àmbit metropolità del riu Llobregat: sistema de seguiment de l'afluència, freqüentació i perfils de les

visites", elaborat per l'Institut Metropolità per encàrrec de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB).

L'estudi quantifica que durant el període entre el juliol del 2021 i el juny del 2022 l'àmbit metropolità del riu Llobregat va rebre un total de 2.464.473 visites, tant a peu com en bicicleta. Es calcula que les persones que hi van anar una vegada van ser 198.612, perquè n'hi ha moltes que hi van de manera habitual. L'estudi combina l'ús d'ecomptadors, comptatges manuals i les enquestes de l'ús social de l'àmbit metropolità del riu Llobregat (Eurriull) del juliol del 2021 i del febrer del 2022.

Lleure quotidià

El 58% de les visites es fan a peu, mentre que la resta es fan en bicicleta. Aquesta xifra destaca l'ús extensiu i la rellevància de l'espai per als ciclistes. La zona més visitada és la part sud, que també és la més densament poblada, des de Sant Boi de Llobregat i Sant Joan Despí fins a la desembocadura, al Prat de Llobregat.

La majoria de visites al riu Llobregat les fan persones que viuen en algun municipi metropolità (93%). El 88,3% de la gent arriba al riu caminant o en bicicleta i només un 2% hi va en transport privat. La gran majoria percep el riu

com un espai quotidià, i el visita entre dos i tres cops per setmana (37,4%), i fins i tot hi ha qui el visita cada dia (20,6%). La durada mitjana de les visites és d'unes dues hores. Aquestes xifres demostren la importància de l'indret com a espai recreatiu i d'esbarjo de proximitat en aquest àmbit.

Més homes que dones

L'àmbit metropolità del riu Llobregat el visiten molts més homes (74,32%) que dones (25,68%). Els homes de mitjana edat (de 45 a 64 anys) que van a peu i en bicicleta són els que més hi van. El perfil i la proporció són bastant similars als dels visitants d'altres espais naturals, com el Parc Natural de la Serra Collserola. Les dones són el grup que més camina: només un 15,1% es desplaça en bicicleta.

Els dies de la setmana amb més visites són els dissabtes (17%) i els diumenges (18%). Ara bé, en les persones de 65 anys o més no es nota aquest pic del cap de setmana. Per sexes, les dones hi van més durant el cap de setmana que els homes. Per mitjà de transport, els caps de setmana hi ha una mica més de ciclistes que de vianants.

Indrets més visitats

La majoria de les persones enquestades (66%) no planifiquen la visita a cap punt d'interès específic, cosa que dona peu a inferir que visiten l'espai amb fins relacionats amb l'esport o el lleure, més que no pas turístics. No obstant això, segons les estimacions realitzades, alguns dels punts d'interès són altament visitats, com el mirador d'avions, les platges metropolitanas o el Pont del Diable, que van rebre prop de 100.000 visites cadascun en el període entre el juliol del 2021 i el juny del 2022.

Més de 2.500 espècies

En aquest sentit, un treball d'anàlisi de la biodiversitat a l'àmbit metropolità del Llobregat conclou que en aquest espai fluvial hi ha més de 2.500 espècies de flora i fauna, de les quals 336 són protegides. Aquests indicadors corroboren la vitalitat d'aquest espai natural i la seva importància dins la infraestructura verda

metropolitana en relació amb la biodiversitat. L'AMB, dins les seves competències de manteniment i gestió d'aquest espai fluvial, pretén seguir fent compatibles la preservació ecològica i l'ús social.

Els mostrejos realitzats durant aquest estudi han permès identificar espècies de papallones diürnes i líquens que mai no s'havien observat a l'àrea metropolitana de Barcelona. A més, les dades recopilades des del 2000 fins a l'actualitat ens mostren que un 85% de les espècies d'ocells identificades a Catalunya s'han detectat en algun moment a l'àmbit metropolità de l'espai fluvial del Llobregat.

Quasi el 30% de les espècies identificades durant aquest estudi estan protegides, i destaquen el 80% dels amfibis (granotes, gripaus, tritons i salamandres) i més del 70% dels ocells.

D'aquest treball es conclou que existeix una diferència rellevant entre el tram alt i el tram baix d'aquesta part del Llobregat, en que la part baixa del riu, i en especial el Delta, és un punt d'alta concentració de biodiversitat, on podem trobar espècies úniques a Catalunya. Tot i això, s'han identificat altres espais d'interès per a la biodiversitat en altres zones del riu, com les àrees forestals de Pallejà, els aiguamolls de Molins de Rei, els penya-segats de Can'Albareda, els prats i herbassars del Parc Agrari o les diferents rieres i torrents que tributen al riu Llobregat.

En aquest treball també s'estableixen directrius i propostes per millorar la biodiversitat i preservar ambientalment la zona. La recuperació d'usos tradicionals com la pastura, la recuperació d'espècies amenaçades com la reineta o el tòtil o la construcció de refugis o passos de fauna en són els exemples més rellevants.

192 passos de fauna

Els autors de l'estudi han valorat la dificultat o facilitat que té la fauna terrestre per desplaçar-se entre els diferents espais metropolitans, com poden ser Collserola, el riu Llobregat i les muntanyes del Baix i el Garraf. Així, a partir de l'anàlisi dels sectors d'interès per a

La preservació i la millora dels passos de fauna és una de les feines que s'han endegat.

la dispersió de la fauna, s'han plantejat un seguit de mesures per millorar la permeabilitat i restablir els fluxos ecològics entre aquests espais.

L'estudi constata també que es tracta d'un espai amb molta

fragmentació territorial a causa de la superposició d'infraestructures viàries i ferroviàries, que són barreres per a la fauna i en dificulten el moviment dins del territori. En aquest entorn, cal remarcar la funcionalitat de la xarxa de rius

i torrents com a corredors ecològics i que, per tant, tenen una gran importància per a la connectivitat faunística.

En aquest sentit, la major part de les deteccions de fauna s'han fet a prop de cursos fluvials. En destaquen el torrent de Batzacs i el torrent de la Font, entre Collserola i el riu Llobregat, el torrent dels Bufadors i la riera de Corbera, entre Ordal i el riu Llobregat, i la riera de Sant Climent i la riera de Canyars, entre el Garraf i la plana deltaica del Llobregat.

Tanmateix, es pot afirmar que la qualitat connectora de la xarxa fluvial de l'àmbit d'estudi encara té molt potencial de millora, ja que el 87% dels trams analitzats presenten una disponibilitat insuficient per al trànsit de la fauna. Dins l'àmbit d'estudi s'han analitzat 192 passos, per sobre o per sota de les infraestructures, que si estiguessin ben adaptats per a la fauna permetrien esquivar la majoria de les barreres existents. Segons s'ha pogut constatar, actualment més de la meitat no compleixen els requisits de funcionalitat necessaris. ■

“Encara queda molta feina per fer”

Jesús Fernández, cap de Servei Infraestructura Verda de l'AMB, exposa que els estudis de biodiversitat, connectivitat i freqüentació demostren que el Llobregat és un dels espais de més alt valor ecològic del territori metropolità, però que, alhora, es troba molt freqüentat, fet que fa que en algunes zones i èpoques de l'any la compatibilitat entre l'ús social i la protecció de la biodiversitat sigui més complexa d'aconseguir. Això fa que siguin tan necessaris els projectes de restauració ambiental fets en els últims anys, així com les feines del manteniment de la xarxa de camins (60 quilòmetres) i el seu entorn, per tal de poder avançar per la consecució d'aquest objectiu de compatibilització.

El cap de Servei Infraestructura Verda de l'AMB constata que els resultats dels estudis realitzats són la prova de la vitalitat d'aquest espai natural i la seva importància dins de la infraestructura verda metropolitana. També remarca que el Llobregat és un espai natural on trobem més de 2.500 espècies de flora i fauna, i que,

alhora, té la important funció de ser un connector ecològic estratègic a nivell metropolità. Cal destacar que s'ha observat la presència d'algun exemplar de llúdriga i el retorn d'anguiles al riu, espècies bioindicadores que demostren la millora de la salut de l'ecosistema.

Segons Jesús Fernández, el riu Llobregat metropolità ha renascut: fa 20 anys els municipis riberencs hi vivien d'esquena i aquest era un espai marginal i degradat. “Al llarg dels últims anys s'ha fet una feina constant de recuperació social i ambiental que ens ha portat fins on som avui: un espai natural on té lloc també un ús públic rellevant que permet l'oci i el lleure dels ciutadans, amb l'impuls de la mobilitat sostenible com la bicicleta, i alhora, la sensibilització de la ciutadania envers els valors ambientals. Encara queda molta feina per fer, però s'ha avançat molt en temes com la vegetació existent, la creació de cunetes verdes o projectes per al foment de la biodiversitat, com la creació de diferents basses o zones d'acumulació d'aigua”, afirma.